Akademik Okuma Notları · TR

Hans-Thies Lehmann: Komedi, Brecht ve Alman tiyatrosu

Dr. Zeliha Kuruducu

1. Çıkış Noktası: Volksbühne ve Postdramatik Tiyatro
Lehmann konuşmaya Volksbühne'den başlar. Ona göre bu tiyatro son 25 yılın en önemli laboratuvarlarından biridir. Burada ortaya çıkan tiyatro metin merkezli değil; parçalı, politik, enerjik ve postdramatiktir.

2. Modern Tiyatro ve Estetik
Çağdaş tiyatro artık yalnızca estetik haz üretmek istemez. Belgesel, politika, felsefe ve tartışma gibi alanlarla iç içe geçer.

3. Komedinin Yükselişi
Alman tiyatrosunda son 20–25 yılda komedi yeniden önem kazanmıştır. Ancak bu, absürd, grotesk ve politik bir komedidir.

4. Hegel ve Sanatın Sonu
Hegel'e göre sanat ölmez fakat hakikatin en yüksek taşıyıcısı olmaktan çıkar. Modern dünyada sanat merkezî konumunu kaybeder.

5. Sanatın Kalıntı Hâline Gelmesi
Sanat artık kendisinin sonrasını bilen bir etkinliktir. Modern sanatçı her şeyi kullanabilir ancak hiçbir şey artık mutlak değildir.

6. Komedinin Felsefi Önemi
Komedi, mutlak değerlerin çözüldüğü modern dünyaya aittir. Modern bilinç temelde ironiktir.

7. Brecht'in Yanlış Okunması
Lehmann'a göre Brecht uzun süre yalnızca ders veren politik yazar olarak okunmuştur.

8. Brecht'in Asıl Gücü
Brecht dünyayı açıklamaz; gündelik hayatın ne kadar garip ve anlaşılmaz olduğunu görünür kılar.

9. Politik Tiyatro Nedir?
Politik tiyatro politik konular anlatmak değildir. Asıl mesele seyircinin algı biçimini dönüştürmektir.

10. İçerik mi Form mu?
Lehmann'a göre politik etkinin kaynağı çoğu zaman içerikten çok formdur.

11. Moralizme Eleştiri
İyi-kötü ayrımlarına dayanan moralizm düşünmeyi engeller. Tiyatro seyirciyi yargıç konumuna yerleştirmemelidir.

12. Komedinin Politik İşlevi
Komedi kesin hükümleri bozar, çelişkileri görünür kılar ve seyirciyi düşünmeye zorlar.

Tek Cümlelik Sonuç
Çağdaş tiyatronun politik gücü, politik mesajlar vermesinde değil; seyircinin dünyayı algılama, yargılama ve anlamlandırma alışkanlıklarını dönüştürmesinde yatar. Brecht'in asıl mirası da budur.

Konuşmayı izle · Comedy, Brecht and the Theatre of Germany Today